Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet

Sasvári János

Parádfürdő 2025.07.09

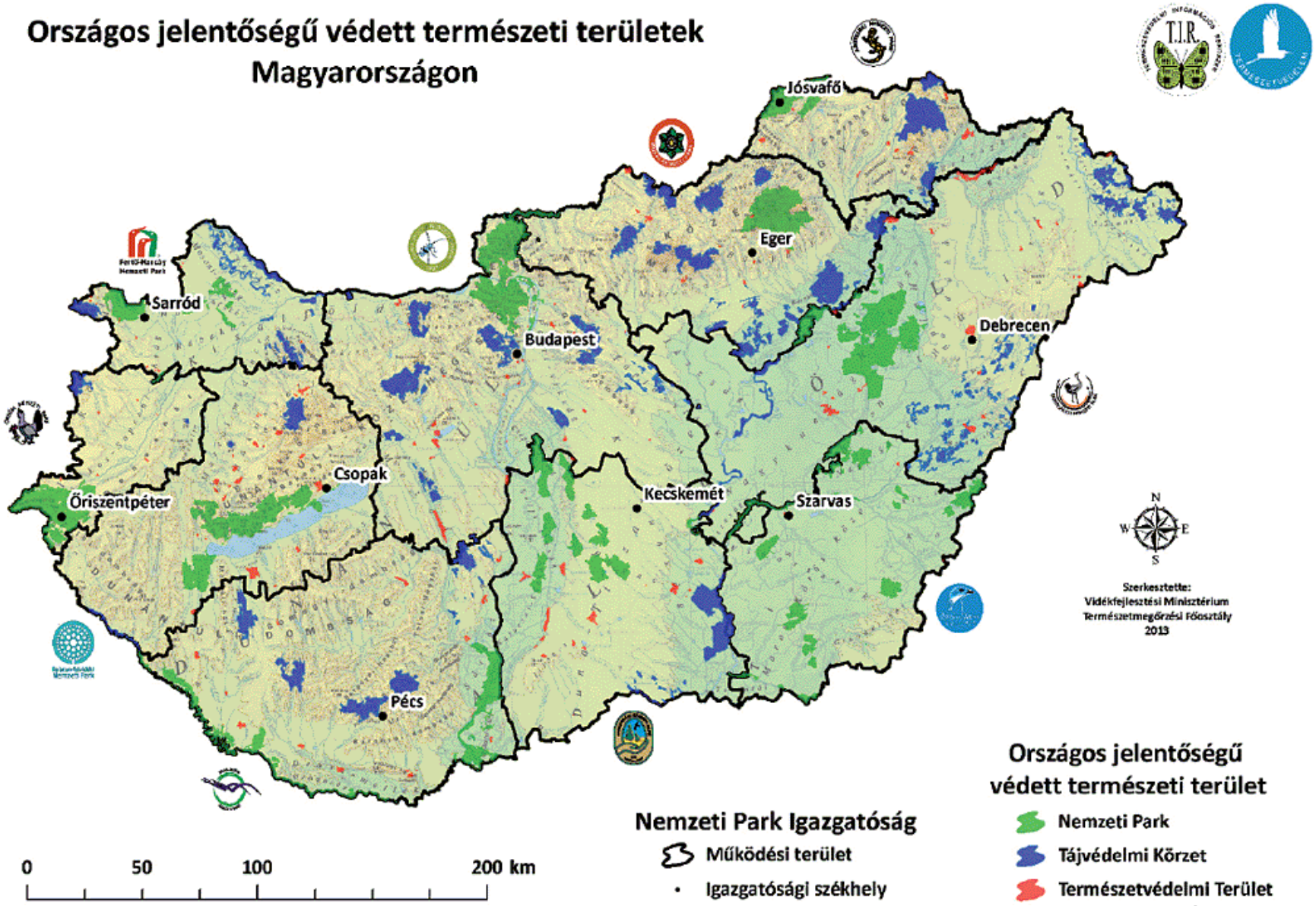
Országos jelentőségű védett természeti területek
Magyarországon
Jósvafő
Eger
Sarród
Budapest
Debrecen
Csopak
Őriszentpéter
Kecskemét
Szarvas
Pécs
Szerkesztette:
Vidékfejlesztési Minisztérium
Természetmegőrzési Főosztály
2013
Nemzeti Park Igazgatóság
Működési terület
Igazgatósági székhely
Országos jelentőségű
védett természeti terület
Nemzeti Park
Tájvédelmi Körzet
Természetvédelmi Terület
0
50
100
200 km

A BÜKKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETE

BNPI alaptevékenység

- Védett természeti területek fenntartása, fejlesztése
- Veszélyeztetett növény és állatfajok védelme
- Nemzetközi egyezmények, irányelvek (madár és élőhelyvédelem) koordinációja
- Kezelési és fenntartási tervek megalapozó munkái, kidolgozása (védett és natura 2000 területek)
- Együttműködési megállapodások (áramszolgáltatók, oktatási intézmények, önkormányzatok)
- Természetvédelmi őrszolgálat
- Vagyonkezelt területek

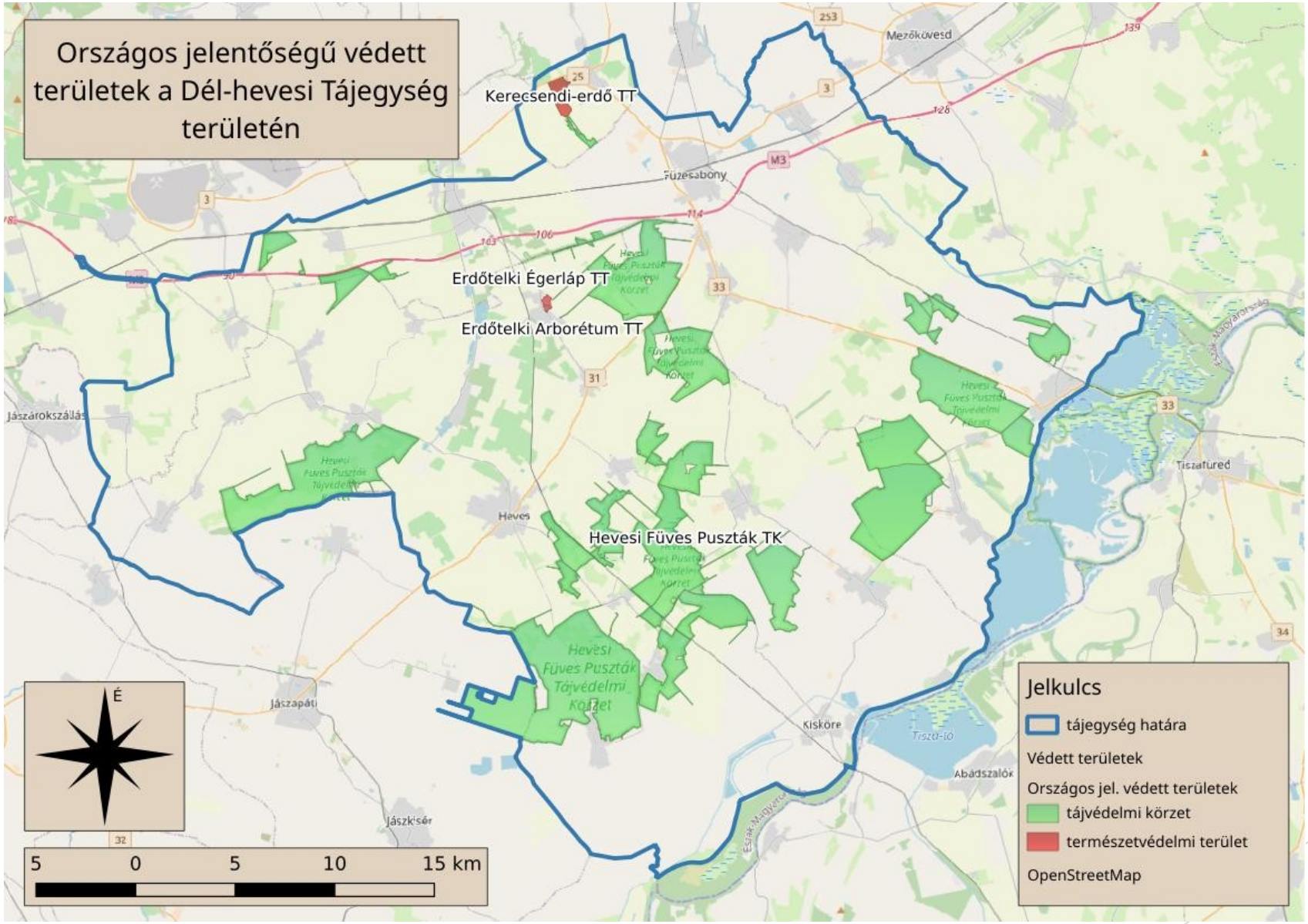
Országos jelentőségű védett területek a Dél-hevesi Tájegység területén
Kerecsendi-erdő TT
Erdőtelki Égerláp TT
Erdőtelki Arborétum TT
Hevesi Füves Puszták TK
Füzesabony
Mezőkövesd
Heves
Kisköre
Tiszafüred
Jászapáti
Jászkisér
Jászárokszállás
Abádszalók
Tisza-tó
Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet
É
5 0 5 10 15 km
Jelkulcs
tájegység határa
Védett területek
Országos jel. védett területek
tájvédelmi körzet
természetvédelmi terület
OpenStreetMap

Dél-hevesi Tájegység

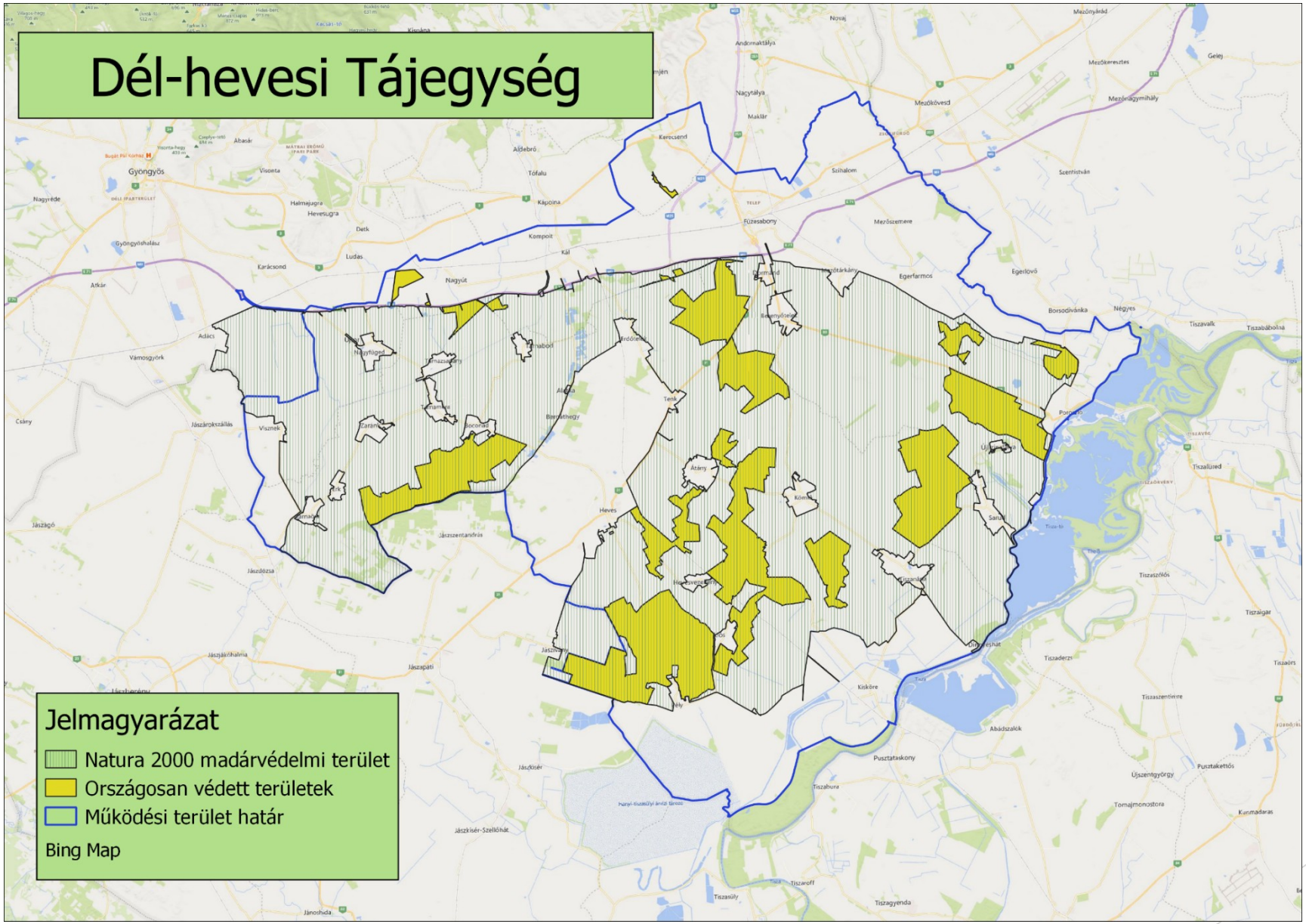

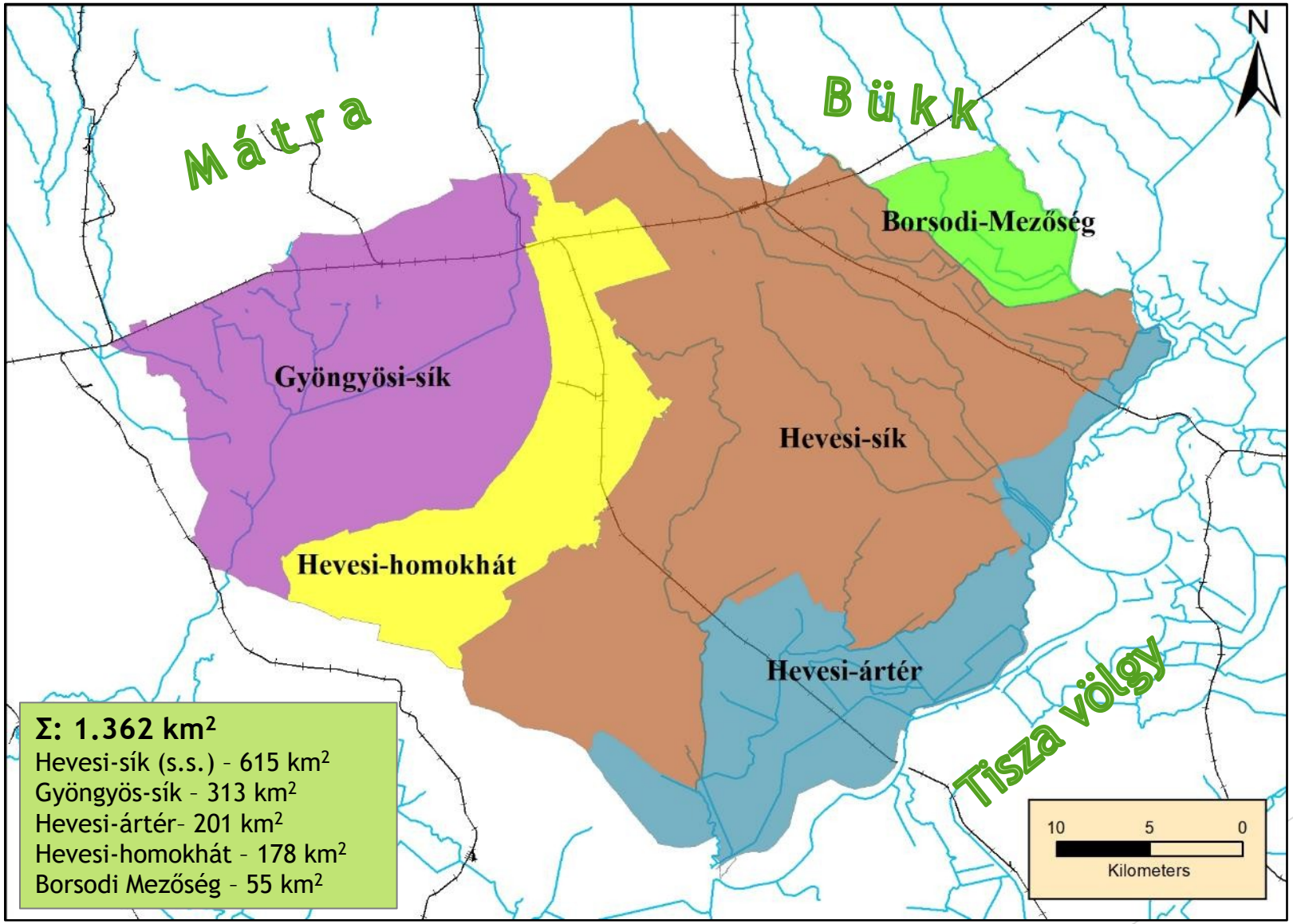

Σ: 1.362 km²
Hevesi-sík (s.s.) – 615 km²
Gyöngyös-sík – 313 km²
Hevesi-ártér– 201 km²
Hevesi-homokhát – 178 km²
Borsodi Mezőség – 55 km²

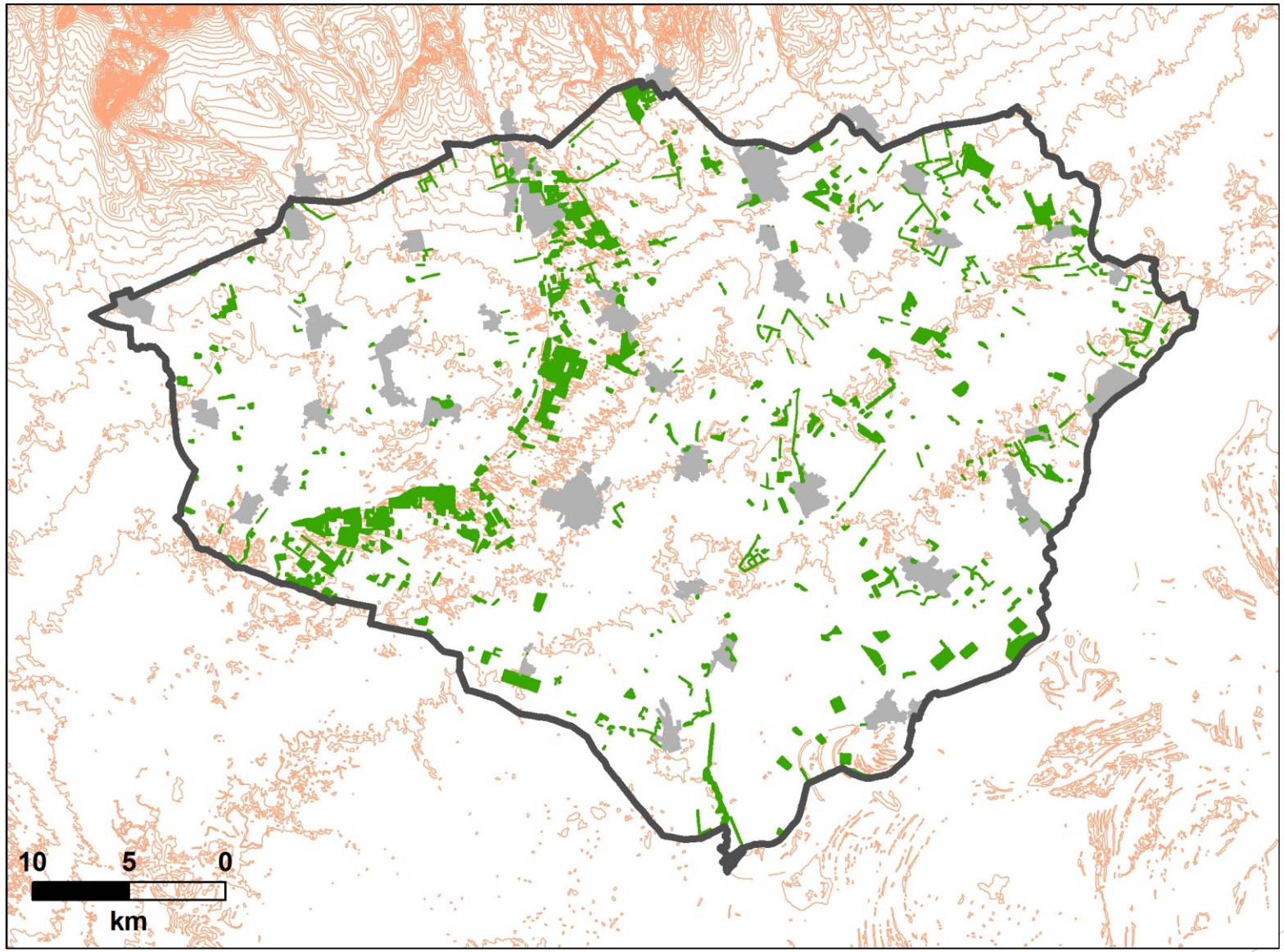

Erdőtérkép

A tájvédelmi körzet védetté nyilvánításának célja

Védetté nyilvánítás 9/1993 évi KTM rendelet alapján

A Heves-Borsodi síkság eredeti állapotát reprezentáló pusztai növénytársulások és állatfajok, elsősorban a túzok és ritka ragadozó madarak élőhelyének védelme érdekében

- 15/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet
- 26/2008. (X. 22.) KvVM rendelet

a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítéséről

Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet

Területe 16.114 ha

- Pélyi szikesek(Pély, Jászivány és Tarnaszentmiklós települések határában)
- Hamvajárás (Nagy-fertő, Gulya-gyep, Garabont területrészekkel)
- Nagy-Hanyi-puszta (Dormánd és Erdőtelek között)
- Kis-Hanyi-puszta (Átány, Erdőtelek és Besenyőtelek községek határában)
- Csörsz-árok (Dormánd és Erdőtelek közötti szakasza)
- Lógó-part (Kerecsend község határában)
- Magas-határ (Tiszanána község határában)
- Poroszlói-szikesek
- Sarudi-tömb
- Hevesi-gyepek (érintkezve a Hanyi-ér egy szakaszával)
- Pusztafogacs (Tarnaméra, Erk és Boconád községek határában)
- Kétútköz
- Poroszlói gyepek
- Göbölyjárás (Nagyút, Kompolt és Tarnazsadány községek határában)
- Bene-terasz (Nagyút község határában)

Növényvilág

- A növényzet fajösszetételén északon a dombvidéki, hegylábi területek, délen pedig a Tisza növényzetformáló hatása hangsúlyosabban jelentkezik, alföldi kultúrtájjá alakított terület.
- Jelentős természetátalakító beavatkozások

- legjellemzőbb növényzeti típusok

1. **szikesek** (padkás szikesek,cickórós, ürmös sziki gyepek)
2. **sziki erdőspuszta-rét** (sziki kocsord; réti őszirózsa,fátyolos nőszirom)
3. **löszgyepek** (macskahere,Janka-tarsóka epergyöngyike)

- erdősültség 5% -akácosok, nemes nyarasok, telepített tölgyesek-

Állatvilág

Gerinctelen fauna:

- **nagylepkék** közül eddig 330 fajt sikerült kimutatni a területről, ez a hazai fajok több mint 25%-át jelenti, ebből 50 nappali és 280 éjjeli lepke.

-magyar tavaszi fésűsbagoly; nagy szikibagoly, sztyepplepke, nagy tűzlepke-

- **futóbogarak** közül eddig több mint 212 fajt mutattak ki a térségben

-szárnyas futrinka, aranypettyes bábrabló-

- **lemezes csápú bogarak** -magyar virágbogár,pompás virágbogár-
- **egyenesszárnyúak** – sisakos sáska, szemölcsevő szöcske-
- **pókfauna** - szongáriai cselőpók, pusztai farkaspók-

Állatvilág

Gerinces fauna:

- **Halak -**kurta baing, szivárványos ökle-
- **Kétéltűek** –vöröshasú unka, zöld levelibéka, barna ásóbéka, pettyes gőte
- **Hüllők -** mocsári teknős, vízi sikló, fürge gyík

Hevesi-sík természeti értékleltárának legjelentősebb részét a térség rendkívül gazdag és sajátos összetételű madárvilága képezi !

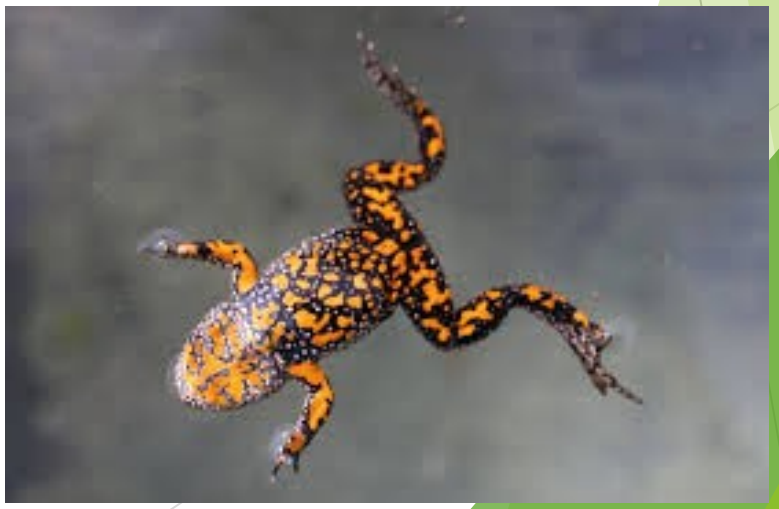

Túzok
(Otis tarda,Linnaeus,1758)

- Fokozottan védett faj
- Természetvédelmi értéke: 1.000.000 Ft
- Védetté nyilvánítás: 1971
- Nemzetközi egyezmények:Bern II CITES II., CMS I., CMS II., EU CITES A.,Red list: „endangered”
- Madárvédelmi irányelv I. függelék (idén 25 éves)

Parlagi sas
(Aquila heliaca Savigny,1809)

- Fokozottan védett faj
- Természetvédelmi értéke: 1.000.000 Ft
- Védetté nyilvánítás: 1954
- Nemzetközi egyezmények:Bern II.,Red list: „least concern” CITES I.

Élőhelye elsősorban az alföldi szántókkal és gyepekkel mozaikos táj, ahol fasorok, facsoportok, kisebb erdőfoltok jelenthetik a fészkelőhelyet számára.

Kerecsensólyom
(Falco cherrug Gray,1834)

- Fokozottan védett faj
- Természetvédelmi értéke: 1.000.000 Ft
- Védetté nyilvánítás: 1954
- Nemzetközi egyezmények:Bern II., Bonn II.,CITES II.
  Red list: „endangered”
- Világszerte veszélyeztetett faj
- Madárvédelmi irányelv I. függelék (idén 25 éves)

Nyílt térségek, fasorokkal szabdalt mezőgazdasági környezet ragadozó-madara.

Szalakóta

(Coracias garrulus,Linnaeus,1758)

- Fokozottan védett faj
- Természetvédelmi értéke: 500.000 Ft
- Védetté nyilvánítás: 1901
- Nemzetközi egyezmények:Bern II., CMS I., CMS II. Red list: „least concern”
- Madárvédelmi irányelv I. függelék (idén 25 éves)

Kék vércse
(Falco vespertinus, Linnaeus, 1766)

- Fokozottan védett faj
- Természetvédelmi értéke: 500.000 Ft
- Védetté nyilvánítás: 1906
- Nemzetközi egyezmények:Bern II., CITES II., CMS II., EU CITES A. .
  Red list: „vulnerable”
- Madárvédelmi irányelv I. függelék (idén 25 éves)

Karakterfajok
- fasorok, bokrosok-

Erdei fülesbagoly

Mezei poszáta

Egerészölyv

Zöld küllő

Tövisszúró gébics

Karakterfajok

-vizes élőhelyek-

Bíbic

Gulipán

Gólyatöcs

Piroslábú cankó

Barna rétihéja

Nyári lúd

Karakterfajok
-gyep-

Búbos banka

Kuvik

Vörös vércse

Mezei pacsirta

Sárga billegető

Sordély

Veszélyeztető tényezők

- Veszélyeztetett fészkek
- Mezőgazdasági tájszerkezet változás, intenzifikáció
- Csökkenő legelőállat létszám
- Ragadozó madarak ellen elkövetett bűncselekmény –mérgezés, lelövés
- Táplálék állat csökkenés
- Élőhelyvesztés, növekvő beépítettség (közutak, napelemparkok, ipari parkok)
- Áramütés

Szakmai –védelmi,fejlesztési- tevékenységek

- Adatgyűjtés, kiértékelés (fészektérképezés, költésmonitoring)
- Hatósági feladatellátás (zavarás, mérgezés, lelövés)
- Szakhatósági véleményezés (élőhelyvesztés csökkentése)
- Időbeli-térbeli korlátozások (fakitermelés)
- Konfliktus kezelés (táplálék: galamb, mezei nyúl, fácán)
- Gyűrűzés, jeladózás, nyomon követés
- KFO felmérés, akadálymentes égbolt
- Műfészekkihelyezés, karbantartás
- Madármentés

Mezőgazdasági támogatási rendszerek

Agrárkörnyezetgazdálkodás
Faj és élőhelyvédelem gazdálkodói környezetben

Természetvédelmi célprogramokban nyertes területek eloszlása

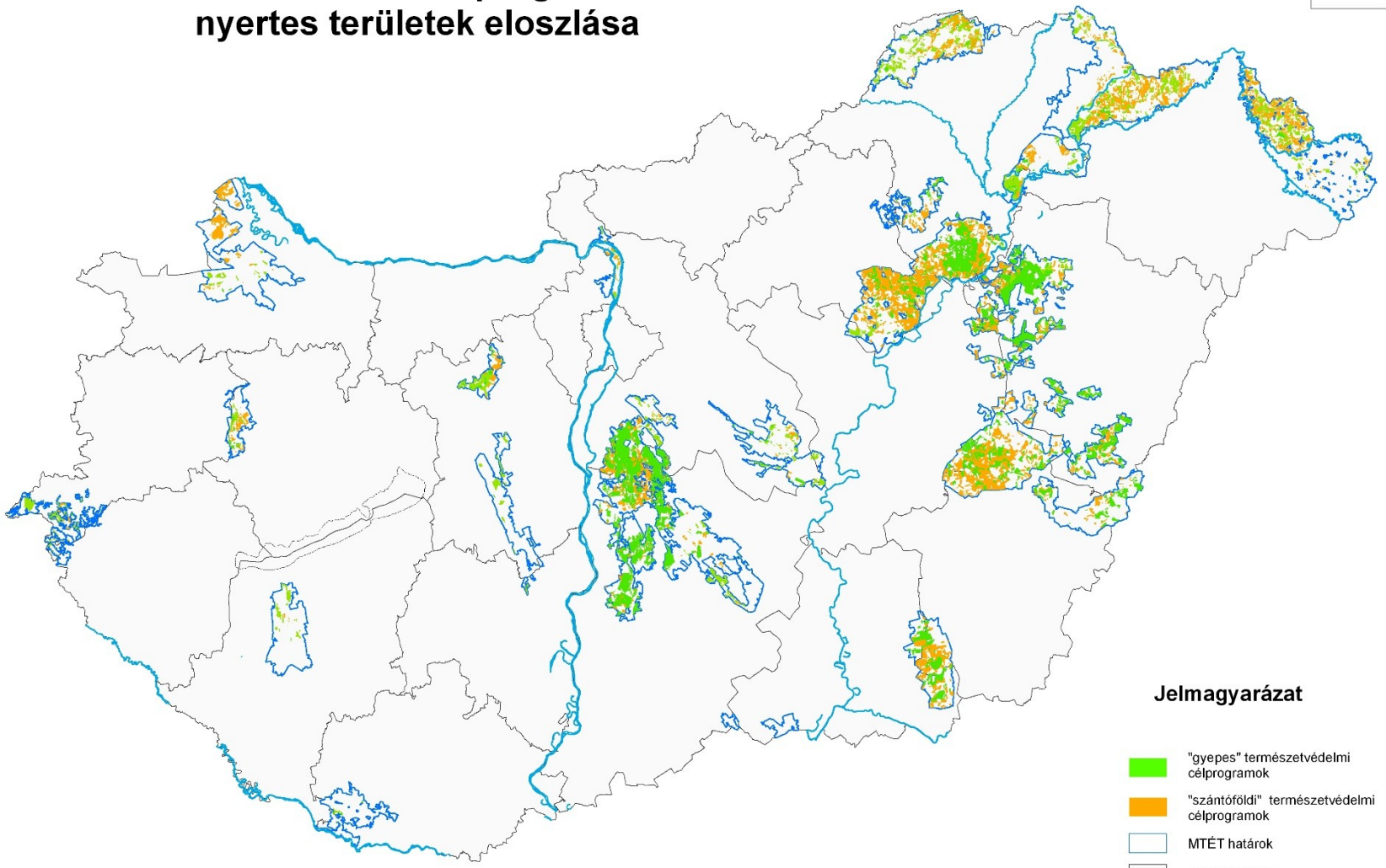

Jelmagyarázat

- "gyepes" természetvédelmi célprogramok
- "szántóföldi" természetvédelmi célprogramok
- MTÉT határok
- megyehatárok

A 2010. február 3-án az MVH által biztosított kérelem adatok alapján

Műfészek kihelyezés

Kerecsensólyom

Vörös vércse

Madármentés, környezeti nevelés

Természetvédelmi őrszolgálat
-fajvédelem-

Természetvédelmi őrszolgálat
-élőhelyvédelem-

Pályázatok

LIFE; KEOP;KEHOP

- Fajvédelmi pályázatok: kerecsen (1-2-3), parlagi sas, kék vércse, túzok, szalakóta
- Élőhelyvédelmi pályázatok: vizes élőhely, gyep rekonstrukciók, kártalanítási keret
- Őri eszközbeszerzés, vezetékszigetelés, földkábel

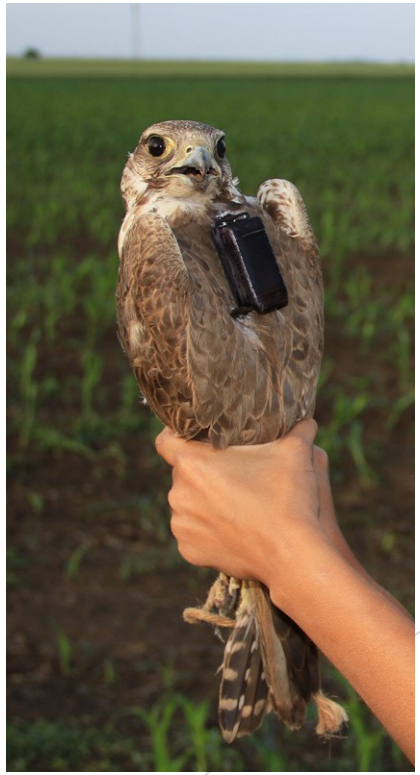

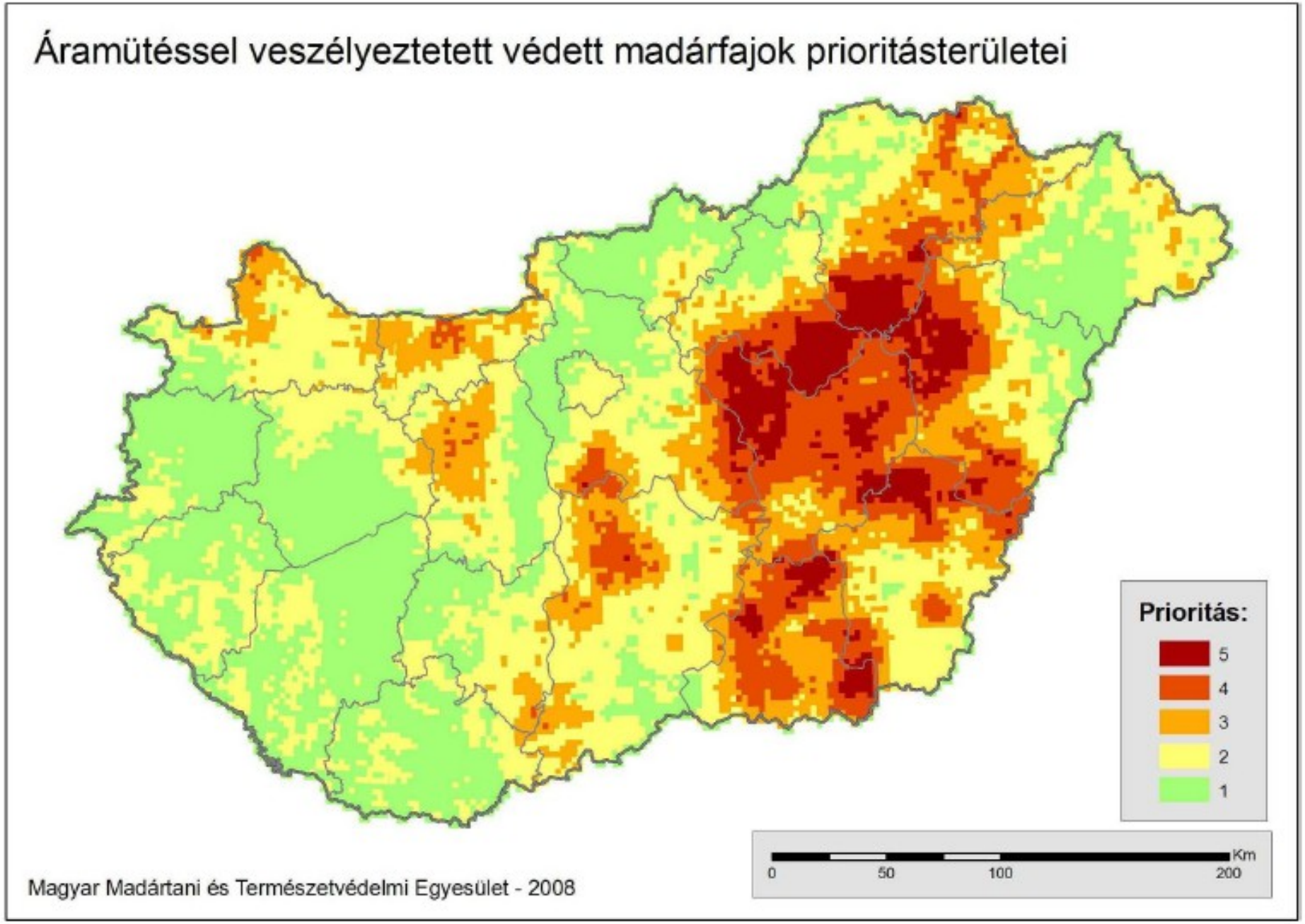
Áramütéssel veszélyeztetett védett madárfajok prioritásterületei
Prioritás:
5
4
3
2
1
Km
0
50
100
200
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület - 2008

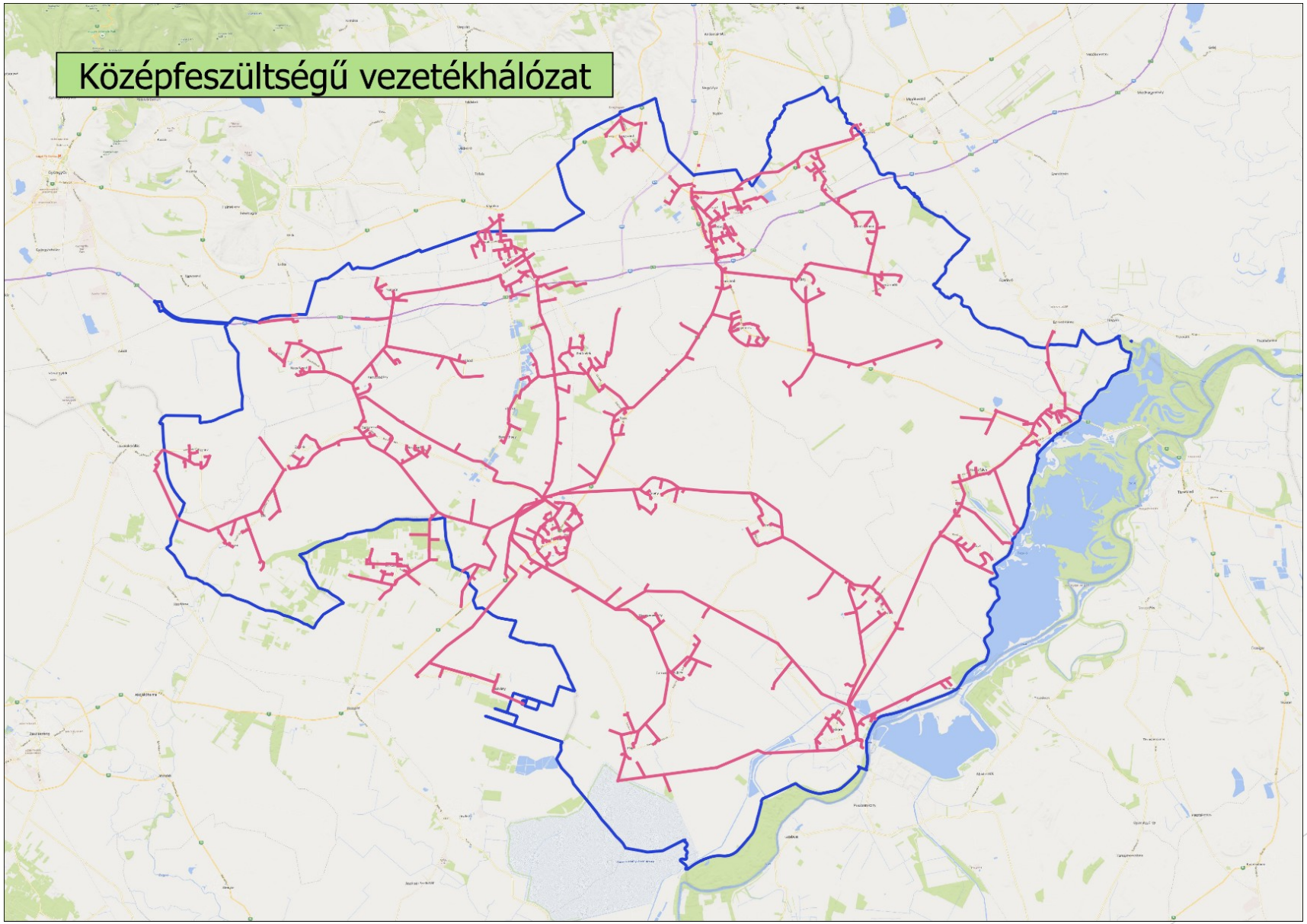
Középfeszültségű vezetékhálózat

Előtte

Utána

A földkábel kialakításával feleslegessé vált oszlopok bontása

A bontás eredményeként egyre inkább eltűnik a korábban a madarakat veszélyeztető és a tájba sem illő létesítmény

A földkábel és a szabadvezeték csatlakoztatásához szükséges tartóoszlopok már madárvédelmi szempontból is megfelelőek

A projekt beavatkozási és célterületei (térképvázlat)

A földkábellel kiváltott, átépített infrastruktúra adatai

I./1 Heves – Pély vonal (23-as törzs):
Az I./1 részterület érintett szabadvezeték vonalának és leágazásainak földkábeles kiváltása Tarnaszentmiklós és Pély települések közigazgatási területeit érintik.

- Elbontott szabadvezeték hossza: 5,8 km
- Kialakított földkábel hossza: 5,6 km
- Újonnan épített szabadvezeték hossza: 1,2 km

I./2 Heves – Kisköre vonal (14-es törzs):
Az I./2 részterület érintett szabadvezeték vonalának földkábeles kiváltása Tarnaszentmiklós település közigazgatási területét érinti.

- Elbontott szabadvezeték hossza: 4,3 km
- Kialakított földkábel hossza: 4,9 km

Az átalakítási megoldás tartóssága: 30-50 év
Az elvégzett vezeték kiváltások költsége: 210 000 000 Ft
Társfinanszírozó: Európai Regionális Fejlesztési Alap
Kedvezményezett: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
Megvalósítás időtartama: 2011. 01. 01. – 2013. 08. 30.

Kiadó: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
(3304 Eger, Sánc út 6.)
Felelős kiadó: Grédics Szilárd
Ügyfélfogadás:
H-Cs: 7.30 – 16.00; P: 7.30 – 13.30
Telefon: 06-36-411-581
E-mail: titkarsag@bnpi.hu
Honlap: www.bnpi.hu

NKEK
Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ NKft.

www.bnpi.hu

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Elektromos szabadvezetékek földkábeles kiváltása a BNPI működési területén

KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0018

I./1 Heves – Pély vonal (23-as törzs)
I./2 Heves – Kisköre vonal (14-es törzs)

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Vizes élőhely fejlesztés

Inváziós fajok kezelése
-fás szárú vegetáció-

Saját vagyonkezelésű területek

- Természetvédelmi erdőkezelés –fásítás, invazív fajok irtása
- Extenzív szántóföldi gazdálkodás – ugaroltatás, füves mezsgyék, kis parcellák
- Gyepgazdálkodás – legelő állatállomány, kaszálatlan területek
- Haszonbérleti szerződések természetvédelmi előírásai

Köszönöm a figyelmet!